

INDEX

Alphabetico 59 Voluminis.

A.	
De Enigmatis legum	2.
Apicibus juris.	3.
Anno novi iustitia.	16.
Angelorum iure.	22.
Abentmagis drecte.	25.
Artifice voluptatis.	10.
Asfermiltworse.	18.
Abnasmed drecte.	34.
Arborum iure.	27.

B.	
De Baptismi iure	24.
Baum drecte.	27.
Blumen drecte.	26.
Bono publico privatorum bonis preferendo.	38.
Bonorum omnium iustitia.	37.

C.	
De Clypeo militari.	11.
Cruis signo, Kreuzzeit.	15.
Capite jejuniij asfermilt.	18.
Canicularibus diebus.	21.
Christfest drecte.	23.
Cana sacra iure.	25.
conventionone prohibita Ma- gistratibus cum subditis.	28.
collestarum iure.	36.
culpa propria imputare.	40.
cenfu protectionis.	43.
controversa Theres.	41.

D.	
De diebus canicularibus.	21.
Decanis.	30.
Decremento.	19.
Dignitatis pristina memoria.	9.

E.	
De Embria felici.	8.
Eo quod pendet.	29.
Embryonum iure.	35.
Eydes wiederseimgebung.	45.
Engel drecte.	22.

XIII.

CHRISTIANI VVILDVOGELII, JCT.

CONSILIAR. SAXO-VINAR. AVLICI

ET IN ACADEMIA JENENSI ANTECESSORIS

COLLEGII JVRIDICI h. t. DECANI

DE

STALLO IN CHORO

ad

cap. XIX. XX. XXV. d. prabend.

PROGRAMMA INAUGVRALE.

P.P. Jenæ die XIVX. JUN. A.O.R. M. DC. XCV.

JENÆ

Litteris Müllerianis.

Wilh. Schö...

Uemadmodum naturalis rationis atque Politicorum dictata efflagitant, ut ordo quidam civium in Rep. servetur nec promiscuè omnes æquali perfruantur jure, sed juxta prælastris virtutis excellentiam, quæ quisque præstat, aut pro fulgentissimi, quo fungitur, officii dignitate, alter alteri præferatur, ita utriusdem quoque exteriori quodam caractere distingvantur ab invicem, rationi quammaximè consentaneum esse videtur. Cùm enim honor virtuti debitus, non in solâ, quæ in animo sit, æstimatione, quæve ut plurimum à rudi plebe vulgique ingenio longè est remotissima, sed & in externo quodam cultu positus sit, nihil certè magis ad reverentiam conciliandam facere potest, quàm si Magistratus aut quivis alius in sublimiori dignitatis gradu eminent, insignibus exsplendescat illustribus, vel nota quadam excellentiori consuecet, quæ discerni ab aliis facilius queat atque dignosci. Novimus hinc non Regibus modò jam inde ab antiquissimis temporibus Coronas, sceptrâ, prælatas aquilas, aliâque Majestatis *reuerentia* fuisse usurpata, sed & Magistratibus tributos fasces, secures, singula, lativclavia, currus & id genus variam pompam, quæ oculos contuentium perstringere, aliosque in admirationem abripere pariter ac ad honorem exhibendum possent invitare & allicere. Quin & ex loco prærogativam quandam accedere dignioribus voluerunt veteres, dum eundem vel eminentiorem effinxere, vel separatim, aut cancellis inclusum adornarunt, aut alio modo ad decus sui possessoris efformarunt. Ex multis jam *STALLVM* clerico-

716703

rum IN CHORO selegimus, quem lustrare quadantenus, quidve
 in sacris canonibus de isto statutum reperiatur, monere allubuit.
 Nomen quidem quod attinet, originem istud debere Latio, veri-
 simile videtur. Deflexum quippè censetur à *Stabulo*, cujus verbū
 syllabas contractas & corruptas refert. Sed & Germanorum,
 vocabulum *Stall* hinc pariter derivari, res est ad liquidum per-
 ducta. Ipsum verò *Stabuli* nomen à *Stando* dici, & stationem
 equorum jumentorumve in proprio significato designare, autor
 est Salmasius *Lib. d. usur. cap. XII.* juxta illud Poëtæ: *Stabant*
tercentum nitidi in præsepibus altis. In græco idiomate eadem
 vox eodem ferè profertur sono, eandemque habet originem:
 dicuntur namque *Stabula* *στάβυλα*, & ab hominum *subuōis* discer-
 nuntur cum adjectione *ἰπποστάσια*, monente Tabore *Racemat.*
crim. VI. ad Tit. Dig. Naut. caup. stabul. §. 9. Licet enim anti-
 quitus stabula quoque hominum meritoria fuerint, impuris præ-
 cipuè Romuli nepotibus usurpata, in quibus foeminae impudicæ
 quæstus causa diurnis nocturnisque horis stabant, ex quo etiam
Prostibulorum nomen meruere. Rittershus. *Lect. sacr. Lib. VII.*
cap. 5. Quoties tamen in legibus nostris stabulorum mentio in-
 jicitur, non nisi ad animalia rationis expertia referuntur, & præ-
 dia designant alendis custodiendisve pecoribus destinata, ita qui-
 dem, ut pro diversa, quam præbent, utilitate, modò urbanis an-
 numerentur prædiis, modò rusticis, prout eleganter docet Goed-
 dæus *ad L. CXCVIII. d. V. S. n. 3.* Quod autem ad *Stalli* vocem,
 usus ejus apud probatos Latinitatis auctores haud quidem repe-
 ritur, infimo tamen latii sermonis ætate eandem receptam à non-
 nullis, scriptoribus ad denotandum quemlibet locum, quo quis
 habitare, stare aut sedere consuevit, ac præsertim sedes vel apothe-
 cas Mercatorum in foro atque nundinis *Stalla* appellata fuisse, e-
 docet Carol. du Fresne *Glossar. Latinit. verb. Stallum.* Quo in si-
 gnificatu Gregorius IX. Papa *in cap. LXIX. d. appellat.* memorat,
se accepisse, quod Decanus ac Capitulum Mogdunen. dixerit, alibi
quàm in STALLIS DECANI & CAPITVLI carnifices,
h. e. laniones carnes vendere non debere. Nonnunquam etiam
 pro *Stallagio* i. e. tributo, quod ex *Stallis* mercatorum exigitur, ac-
) (2 cipi;

cipi; interdum quoque pro qualibet habitatione vel domicilio, Idem observat *dict. loc.* Speciatim verò ad Monachos hæc vox transit & adhibita fuit ad significandam sedem uniuscujusque Monachi aut Canonici in choro Ecclesiæ aliave ejus parte. Atque hoc sensu in pluribus Juris pontificii locis *Stallum in choro* pro sede certa Canonicis in templo deputata accipi deprehendimus. Ut enim personæ istiusmodi ecclesiasticæ haud vulgari dignitate seculares seu laicos antecedere creduntur, ita sessione quoque & loco separari ab iisdem & peculiari statione in certa Ecclesiæ parte, quæ Chorus vocatur, dum vacant sacris, collocari voluerunt. Nec parvum honoris augmentum ex eo sibi accedere arbitrati sunt, quando hac ratione non habitu saltem, sed & ipso *Stalli* nitore dignosci possent ac idcirco reverentius haberi. Vsu hinc postea invaluit, ut *STALLVS* iste, sive *STALLVM* pro simbolo esset clericalis præminentia, atque beneficiorum ecclesiasticorum possessio per assignationem *STALLI IN CHORO* tribueretur & transferatur in alium. Quò pertinet, quod Innocentius III. *in cap. XIX. de præbend.* de Remensi Archiepiscopo scribit, cui cum Canonicis Linconien. talis conventio intercesserat, *ut ab eis receptus in canonicum, & concessio sibi STALLO IN CHORO, & participatione qualibet divinorum, fructus præbendæ percipere non deberet, nisi loco proximo vacatura.* Eò & spectat, quod non modo idem Valden. Episcopo & Abba. Vatican. mandat in *cap. XX. d. t.* ut capitulo Xantonen. latam in ipsos excommunicationis sententiam tam diu servandam denuncient, donec *Magistrum R. recipiant in canonicum, & ea, quæ ad canonicatum pertinent, cum STALLO CHORI & loco capituli ei studeant assignare:* sed etiam quod in *cap. XXV. ibid.* refertur de duobus, quibus capitulum Trecen. *STALLVM IN CHORO & locum in capitulo & præbendæ fructus communiter dividendos assignarat.* Designat nimirum *Stallus in choro* ipsum beneficium ecclesiasticum sive præbendam, ut qui possessionem *Stalli* istius adeptus est, ipsum beneficium possidere, ejusque redditibus frui credatur. Hinc in *cap. II. d. renunc.* Alexander III. Abbati Dolen. in hæc verba scribit: *Cum inter P. Gaufredi & quosdam alios canonicos sancti*
P. super

II. super spirituali beneficio, scilicet STALLO IN CHORO & loco in capitulo quæstio fuisset diutius agitata, ideoque vobis mandamus &c. Ex isto ritu introducendi in stallum atque sic tradendi beneficia ecclesiastica natum est vocabulum INSTALLATIONIS, quo hodiernum uti solemus ad denotandam solennitatem, quæ celebrari assolet in inauguratione ministrorum, quibus officia tam secularia, quam spiritualia demandantur. Ipse Pontifex Honorius III. verbum illud Edicto suo ad universos Abbates & fratres cisterciensis ordinis directo utitur, *in cap. XLIII. de Simon.* quando INSTALLATIONIS solennitatem in electis Abbatibus ordinis cisterciensium fieri prohibet. Quæ quidem Installatio quomodo peragatur, expositum legimus in notis ad d. cap. lit. b. nimirum, *quando electus & confirmatus introducit in STALLVM, id est, sedem seu locum constitutum in choro & Abbati deputatum ad sedendum.* Utrum verò electus & confirmatus delatam provinciam administrare possit ante Installationem? Felinus Sandeus disputat, *ad d. cap. XLIII. d. Simon. n. 2. seqq.* negantem amplexus sententiam multisque constabiliens rationibus, quibus percensendis ob loci angustiam & propter propositi nostri leges, supersedemus. Sufficiat nunc significasse, quod inclytum Jctorum Collegium per eximio atque doctissimo Jurium Candidato

THEODORO Bûrglen/

honores decreverit summos, quos ille singulari eruditione ac juris utriusque peritia dudum promeruit, atq; hinc Stallum eidem in choro, id est, sedem inter Eruditos, facultatemque standi in cathedra publica tradere constituerit. Hujus natales & studia pulcherrima ut enarrem, muneris illius, quo fungor adhuc, leges efflagitant. Nimirum, ut nativitatis locus haud parvum decus conciliat mortalibus, ita Candidato nostro in gloriam cedit, quod V L M Æ, quæ Sæviæ metropolis est, & libertate imperiali etiamnum ac per tot secula enite-

X 3

scit

Scit, parentibus optimis, Genitore amplissimo, prudentissi-
moque JOANNE LEONHARDO BUXOLEN-
Senatoriâ togâ & negotiorum per Italiam frequentatione
conspicuo, ac Matre lectissimâ, ANNA MARIA, edi-
tus est in lucem. Accessere charo huic pignori ornamenta,
plura, quando ipsum laudati parentes non tantum in bap-
tismatis ritu devotâ precum formulâ Deo commendarunt, sed
etiam iis literis, quæ verum de Numine sensum insinuant,
primam ejus ætatem consecrarunt. Præparatus sic Noster
in laris domestici secreto, transiit ad publicum Ulmense gy-
mnasium, ibique septem classium, quas vocant, stadia emen-
sus, variisque speciminibus, ad quæ metrica *de Adventu Ma-*
gorum oratio in numerofo Procerum urbis confessu recitata
pertinet, defunctus, publicas clarissimorum Professorum
lectiones insigni cum fructu frequentavit. Magna animi ala-
crite M. G. VILIELMVM DIEZIVM, Eloquen-
tiæ ac græcæ lingvæ elegantias commonstrantem, M. EBER-
HARDVM RVDOLPHVM ROTHIVM, Logices,
Historiarum ac Practicæ Philosophiæ peritiam instillan-
tem, M. MARTINVM WOLFARTVM, ad dulcis-
simos Poëtarum fontes ac politioris literaturæ amœniora
ducentem, M. JOANNEM FRICKIVM, abditos
Metaphysicorum sensus aperientem, M. HONOLDVM
exquisitiora Mathematicorum dogmata explanantem, asse-
ctabatur, omniumque horum fidem eximiam ac singularem
dexteritatem documentis manifestissimis experiebatur.
Optima Patronorum ac Præceptorum pace ex Gymnasio ist-
hoc dimissus, *Augustam Vindelicorum* ivit, ut studii juri-
dici, cui animum suum jam addixerat, prima elementa
sub Viri nobilissimi, excellentissimique CHRISTO-
PHORI JACOBI LAVBERI, J. U. D. Reip. Augu-
stanae Consiliarii præcipui ac meritissimi auspiciis addisceret.
Sed terrore illo panico, quem effera Gallorum irruentium
rabies oris istis intulerat, conturbatus, ad tutissimos Mu-
saram

farum nostrarum recessus per fugit, annoque labentis seculi
octuagesimo octavo studiosorum coetui adscriptus, per to-
tum illud, quo vixit penes nos, spatium se probum pariter
ac perquam industrium exhibuit. Profectuum philosophi-
corum, quos jam in florentissimo Vlmensium Gymnasio im-
petraverat, egregia cepit incrementa, quando hic loci nunc
maximè reverendum atque excellentissimum, D. CASPAR.
SAGITTARIUM, virum de Historia ad invidiam usque
meritissimum, nunc celebratissimum nostrum rerum natu-
ralium interpretem CASP. POSNERVM, de Histo-
ria & passione Christi, nec non de generatione hominis
eruditissimè exponentem, nunc reverendum plurimum &
excellentissimum Virum, JO. ANDREAM SCHMI-
DIVM, SS. Theol. Licentiatum, ac Prof. P. ordinarium,
longè celeberrimum, non Logicam duntaxat & Metaphy-
sicam, sed mathematicas quoque & alias disciplinas philo-
sophicas pro singulari sua ingenii fecunditate tradentem
avidissimâ mente auscultavit. Inprimis omni corporis ani-
miquè contentione ad studiorum metam, Juris videlicet
artem, conquisit, primùm Polyhistoris ac JCI excellentissi-
mi D. GEORGII SCHVBARTI, solidissimas ad Insti-
tutiones Imperatorias lectiones frequentavit, ac deinceps
per integrum triennium omnes Jurisprudentiæ partes ex-
disertissimo ore summi JCI, illustris D. LYNCKERI,
Consilarii Saxonici intimi & in Curia Provinciali ac Scabi-
natu Præsidis ordinarii feliciter perdidicit. Quare Magno
huic Viro omnem suam salutem acceptam refert, & quicquid
tenet virium, devotissimo affectu consecrat. Nec verò ali-
orum Juris Professorum scholas hinc adspernatus est, sed
prælectionibus publicis Consultissimi PETRI MVLLERI,
Cancellarii hodiè Ruthenici Magnifici, nec non excellen-
tissimi JO. PHILIPPI SLEVOGTII, Senioris in Fa-
cultate nostra gravissimi, ac iis quoque quas ipse habui, se-
dulum & constantem sese præbuit auditorem. Quâ singu-
lari

lari alacritate & indefessa operâ tantam' juris peritiam ob-
tinuit, ut in publico eruditorum certamine opponentis mu-
nia cum plausu sæpius obiret. Confecto sic industriae aca-
demicae cursu, revocabatur quidem ad penates, sed nec ibi
de suo discendi impetu remittebat quicquam, verum nunc
ea, quæ apud nos annotaverat sollicitè, revolvendo, nunc
aliorum Doctorum lustrando commentarios, mentem suam
magis ac magis quotidie perpoliebat. Cum autem in pri-
mis ex optimorum parentum desiderio, tot exhaustorum
laborum fructus percipere discuperet, ad nostram Musarum
sedem revertebatur, summos in Jure honores, antequam ad
pernoscenda exterarum nationum instituta peregrè abiret,
apud nos expetiturus. Desideria hinc sua Collegio nostro
modestè aperuit, & ad examen admissus tam promptè, tam
eruditè respondit, ut ex omnium suffragiis ad publica eden-
da specimina producendus censeretur. Cum igitur crastinae
diei horâ X. lectionis, quam vocant, cursoriae ad *L.LXIII.*
D. de Cond. & Dem. suscepturus sit negotium, Magnificum,
Dn. Rectorem, Patres Academiae venerandos, nec non Docto-
res & Magistros, omnesque alios ordini nostro benè cupi-
entes, officiosè ac peramanter obtestor, ut constituto tem-
pore in Auditorio frequentes compareant, suaque
benevolentia & attentione præclari Candidati ausus eximios
cohonestent. Vti hoc in amoris erga Facultatem nostram
luculentum interpretabimur documentum, ita & ipsum no-
bis erit ad reciproca officia exhibenda incitamento. P. P.
Jenæ. Festo Die Johannis Baptistæ. A. O. R.
M. DC. XCV.

❧ (O) ❧

01 A. 6517

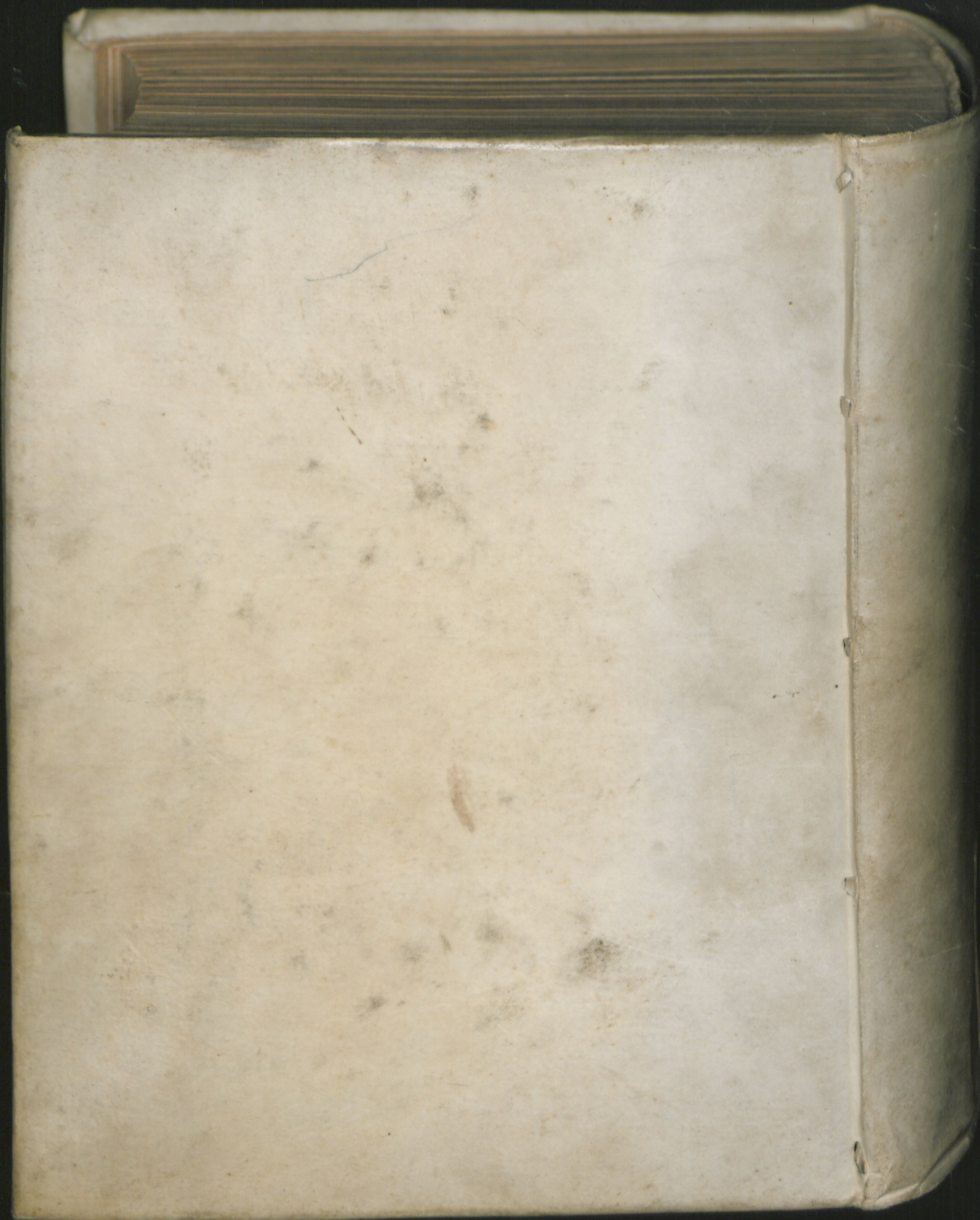
ULB Halle 3
002 937 565

TA-FL.

V. 17 Retro ✓

XIII.

CHRISTIANI VVILDVOGELII. JCT.

CONSILIAR. SAXO.VINAR. AVLICI
ET IN ACADEMIA JENENSI ANTECESSORIS
COLLEGII JVRIDICI h. t. DECANI
DE

STALLO IN CHORO

ad
cap. XIX. XX. XXV. d. prabend.

PROGRAMMA INAUGVRALE.

P.P. Jenæ die XIVX. JUN. A.O.R. M. DC. XCV.

JENÆ
Litteris Müllerianis.

Wilh. Lohse

